

СЕГА Е МОМЕНТЪТ ЗА ПОДКРЕПА НА ПУБЛИЧНИТЕ КОМПАНИИ

13.11.2008г.

Бистра Илкова

изп. директор на БФБ-София АД

WWW.DARIKFINANCE.BG

Според някои дружества, които са участвали на форума във Франкфурт, представянето на българската група е било много силно и изключително полезно както за самите компании, така и за България. Каква е вашата оценка за случилото се в най-големия финансов център на Германия?

Над 5 хил. души от цял свят се събират ежегодно на този международен форум, който е изключително престижен. В рамките на програмата, 10-ти ноември бе определен за "Ден на България". Предварително, да чуят нашите презентации, в една огромна зала се бяха записали над 100 човека. От сутринта до вечерта залата бе пълна с инвеститори и това много приятно ни изненада, защото показва колко голям е интересът към нас. Така че, според мен, направихме много успешно представяне на България и на българския бизнес.

Какви са предимствата за инвестиране у нас, които представихте вие и Асоциацията на индустриалния капитал в изказванията си по време на форума?

В презентацията си ние не спестихме притесненията си от това, че кризата настъпва в различни отрасли на икономиката и ние трябва да бъдем подготвени да изпълняваме набелязаните вече антикризисни мерки.

Не спестихме обаче и добрия български фундамент за развитие на икономиката, което смятаме, че може да бъде база за по-добро понасяне на ударите от кризата и то във всяка една област. Така че инвеститорите разбраха, че ние имаме добра макроикономическа стабилност, че имаме добри условия за правене на бизнес. Разбраха, че имаме перфектна инфраструктура на капиталовия пазар и перфектни участници, които са си по местата.

Впечатлиха се от това, че имаме стабилност на банковата система и не е допусната дестабилизация на този сектор. Разбраха, че в различни отрасли на икономиката българските компании стоят добре, че бизнесът, който е представен на българската борса, е стабилен и ще положи всички условия, за да се справи с кризата и да изпълни

инвестиционните си програми.

Разбира се, това налага пренареждане на някои приоритети, като те са свързани и с различния пазар, новите условия за финансиране, ако щете и със съобразяване с трудностите, на които са подложени в момента техните партньори в чужбина.

В презентациите си ние акцентирахме върху ръста на Брутния вътрешен продукт за миналата година. Обърнахме внимание на доброто позициониране на българската борса и солидната база, която бе създадена през последните 2 години.

За съжаление, дано не се окаже прекален песимист в тази насока, но ми се струва, че ако сега българският публичен бизнес не бъде подкрепен, в следващите периоди, когато усетим по-сериозно и в различни направления кризата, сивият сектор може да се окаже с развързани ръце.

Така че нашата мисия, на борсата, е тази - да продължим да работим по връщане на доверието в БФБ. А това означава засилване на доверието към емитентите, защото голяма част от тях са добри, с перфектни отчети за текущия период. Тези, които са инвестирани в тези компании, много добре знаят, че компаниите са добри, само че в момента на борсата царуват страха и недоверието като глобални понятия.

Правилно ли Ви разбрах, че очаквате нещата да се развият по лош сценарий за българския бизнес или просто изказахте хипотеза?

Не може да се каже, че бизнесът е пострадал най-вече от това, че цените на акциите на борсата са паднали. Да, намалена е пазарната им капитализация, но пострадал е този, който продава, поддава се на паниката и реализира фактическа загуба.

Трябва да се прави разлика между понятията, защото много често чувам изказвания от рода: изтрити са няколко милиарда капитализация от борсата. Винаги трябва да се слагат кавички на тази думичка, защото намалението на пазарната капитализация е функция на намалените цени на акциите. А в същото време остава впечатлението, че едва ли не това са декапитализирани дружества.

Декapитализацията означава съвсем друго нещо - означава източване, работа на загуба, лош мениджмънт, но не и падането на цените на акциите.

Като казах влошаване на положението, имах предвид реалния бизнес. В момента все още той има някакви резерви, с които се справя "на мускули" с влошената обстановка. Мениджмънтът на компаниите много добре си дава сметка, че финансирането от банките ще бъде по-скъпо и че ще има проблеми с реализация на продукцията.

Ако до вчера техните партньори от чужбина са плащали безотказно, веднага и навреме, то вече може да има забавяне, може да се случат дори фалити на партньорите от чужбина. Но това са неща, които ще се проявяват в рамките на следващите няколко месеца.

Това пък веднага ще се отрази на самата работа в компаниите. Аз няма да се учудя, ако някои компании се затворят, не говоря за публични компании, а за малкия и средния бизнес, особено този, който работи само за износ. Трябва да се има предвид евентуално увеличаване на безработицата. Така че всеобхватни са отраженията върху реалния бизнес, те тепърва предстоят.

Във връзка с това ето къде аз виждам от тук нататък изходите - финансирането през борсата, то остава и е по-евтиният вариант на банковите кредити. Досега основният фокус в антикризисната програма на властимащите бе насочен към банковия сектор като най-невралгичната точка, през която протича най-големият обем на потоци за финансово посредничество в България.

Според мен обаче трябва да бъде разработена и антикризисна програма в областта на небанковия финансов сектор, защото там са акумулирани огромни парични потоци и в никакъв начин не трябва да се допуска дестабилизация в този сектор.

Ние видяхме, че първият удар на кризата бе нанесен върху фондовата борса. Много мислихме какво можем да направим, дали да не спрем търговията, но това в нормативната база го нямаме като правомощие, нямаше да постигнем никакъв ефект и счетохме, че не е необходима такава намеса.

По-големи са притесненията ни за посредниците. Това свиване на оборотите ще рефлектира върху тях. Не зная тези 81 посредника дали ще могат да имат достатъчно бизнес, за това казвам, че ми е болно. Нашите членове са хората, които дълги години са положили огромни усилия и са вложили огромен паричен ресурс и човешки потенциал, за да достигнат това високо ниво.

Какво според вас трябва да се направи за небанковия финансов сектор?

Ние се наемаме да организираме една кръгла маса, на която да участват представители на капиталовия пазар, пенсионната система, застрахователния пазар и държавата. Към тази кръгла маса трябва да се привлече целия мозъчен тръст, академична общност, всеки, който може да бъде полезен в тази посока, защото в момента всяка разумна идея е ценна и тя трябва да бъде акумулирана в една обща програма за превенция на кризата в сектора.

Ние искаме да видим, че и държавата поощрява и подкрепя публичните компании. Искаме да видим специални мерки за публичния бизнес. Защо да няма някои преференции за участие в конкурси и търгове при усвояване на средства по европейските програми? Защо да не се разпишат големи инфраструктурни проекти, набирането на капитал за които да се осъществи през фондовата борса? Едно намекване в публичното пространство не е достатъчно за подкрепа от страна на държавата. Тя сега трябва да положи тези усилия.

Забравена е приватизацията през борсата. Това, което виждаме и тече като централизирани търгове, това са по-дребни, остатъчни пакети, които вече никого не интересуват. А в същото време много дружества излязоха от забранителния списък. Има много начини за разработка на стратегии и концепции за приватизация. За едни е възможно да бъдат изцяло раздържавени през борсата, при други има възможност за частично предлагане през пазара. Може да се приватизира и по касов път, но да се заложи в договора за приватизация клауза, че след определено време компанията трябва да стане публична. Системата е изключително гъвкава.

Виждате как за една нощ осъбваме с нова сключена сделка по продажба на банка в Америка. Значи може да се вземат такива големи и важни решения.

Трябва да бъдем бързи, но това зависи от държавата, защото ако предприеме сега тези действия, ще се активизира търговията, ще се развържат компенсаторките, ще се реши

социалния проблем за държателите на тези инструменти. Сега е моментът държавата да подкрепи добре работещия бизнес.

В света има огромно количество пари. В момента всички са на изчакване, включително и тези, които имат средствата. В един момент те ще се чудят накъде да ги насочват и защо това да не е България? Затова ние сме се амбицирали за представим българския бизнес в чужбина.

Стремим се към качествено ново ниво на популяризиране на бизнеса. Смятаме да създадем нова интернет страница за корпоративно управление, която да се превърне в основен форум за диалог между публичните дружества, борсата и всички организации, които имат отношение към корпоративното управление и капиталовия пазар.

Искаме да показваме добрите практики, да ги посочваме. Ще има интервюта на водещи компании, дискусии въпроси по спазване на корпоративното управление. На 3 или на 6 месеца ще правим периодични пресконференции на компании от SOFIX или на компаниите от Официален пазар. Ще направим луксозно издание - алманах за публичния бизнес, като ще го тиражираме основно в чужбина.

Да, но освен добри практики, свидетели сме и на лоши. Все още инвеститорите чувстват умората на отчетите, които, както винаги, се изсипаха в рамките на два дни, а някои компании все още бавят представянето на финансовите си данни...

Някои от компаниите имат корпоративен календар и отбелязват в сайтовете си на коя дата ще публикуват своите отчети. За съжаление, със сключените договори, които имаме, не можем да накараме компаниите да разкриват информацията на определена дата. Тези, които са подписали кодекса, го спазват. Тези, които не го правят, за съжаление, не можем да ги санкционираме за това. Можем само да им напомним.

По отношение на тези, които не представят отчети, спомнете си, че миналата година направихме една стъпка и ги спряхме от търговия. Ефектът беше нулев. Те нито предоставиха информация, нито си платиха таксите. Това са около 50 компании за Неофициалния пазар Сегмент Б, огромна част от тях са в несъстоятелност, в ликвидация, отдавна нямат никакви условия да са публични, но са в регистъра на КФН.

В тази насока, до края на месец ноември ние ще направим подготовка за промяна в правилника на борсата и ще въведем нови критерии за регистрация на Неофициален пазар, защото законът ни дава право на това.

Считам, че ще се мотивираме за тази стъпка, защото тя е драстична, не е правена такава до сега. На Неофициалния пазар имаме 184 компании, като 67 от тях не отговарят за Сегмент А, но изпълняват задълженията си към борсата и плащат таксата си за регистрация, въпреки, че няма търговия, няма ликвидност. Е, защо да стоят там? Мислим, разбира се и за защита на интересите на инвеститорите, които няма от какво да се притесняват при делистване на такива дружества. В момента няма проблеми да се извършат сделки на ОКС- пазара, така че акционерите могат да си продадат акциите.

От загрижеността Ви към малките инвеститори, ще Ви насоча към големите, професионалните играчи. Смятате ли, че с присъствието си на пазара в тези най-кризисни

за борсата моменти, пенсионните фондове помогнаха достатъчно или мислите, че можеха да бъдат по-активни в действията си и да не позволят случващото се да прилича на свободно падане на пазара?

Тези големи институционални инвеститори не са създадени, за да подпомагат пазара, те имат съвсем друга мисия. Тези, които трябва да помагат са държавата, борсата като оператор, членовете на борсата.

На мен много ми се иска пенсионните фондове да излязат и да пазаруват, но те си имат други стратегии. Общото ми впечатление, че те много разумно действат и полагат огромни усилия, за да поддържат положителна доходност за осигурените лица. На тях също сигурно им е много трудно в тази обстановка.

Сега се сещам, че пропуснах да кажа нещо много важно и то се отнася за Сребърния фонд. Този въпрос ние изрично ще го поставим за обсъждане в публичното пространство, защото, по неясни за мен причини е предвидено инвестициите за него да бъдат насочени само към чуждестранни акции и пазари.

Говорихте и за приватизацията, която е забравена от страна на държавата. Помним обаче колко шум се вдигна при последните приватизации на мажоритарните дялове от цигарените фабрики в Стара Загора и Пловдив. Предстои още една компания от структурата на Булгартабак холдинг АД - Благоевград БТ да мине по този път. По същия начин ли предвиждате да се случи това, или ще има някаква промяна на методиките при продажба през борсата?

От страна на борсата не може да има никаква промяна на правилата, защото това, което имаме като платформа, това и предлагаме на заинтересованите лица - всичко е публично оповестено. Тези възражения, които последваха приватизацията на цигарените фабрики, аз не ги приемам.

Така че нищо не се предвижда като промяна в тази насока, не сме и обсъждали този въпрос.

Какво като технологично обновление бихме могли да очакваме от борсата до края на годината?

Искрено се надяваме, че съвсем скоро ще приключим с тестовете на единната входна точка, през която дружествата да изпълняват задължението си за едновременно изпращане на информацията до заинтересованите страни. Ние сме готови, най-после Комисията за финансов надзор ни даде зелена светлина за това, тъй като имаше някои технологични изисквания.

Надявам се, че до края на годината ще можем да предложим на дружествата, които разкриват информация през X3 News, да ползват услугата единна входна точка по отношение на едновременно оповестяване на информация, което много ще ги улесни.

Още нещо може би ще успеем да прокараме до края на годината. Планираме да намалим таксите на Официален пазар за публичните дружества, които увеличават капитала си през борсата. Максималният размер сега е 20 хил. лв.

С тази стъпка ние искаме на първо място да поощрим компаниите да увеличават капитала си през борсата и на второ място да стимулираме компаниите, които се търгуват на Неофициалния пазар, а имат условия да се качат на по-висок сегмент, да го направят.

Работим и по сътрудничество с колегите от региона. Помните, през месец септември направихме конференция за капиталовия пазар. Тогава се роди идеята да направим този форум регионален, като домакинството да бъде на ротационен принцип.

Проблемите, които обсъждаме, те са едни и същи, с колегите в региона сме изправени пред едни и същи трудности и смятаме, че ще бъде много по-голяма и силата ни, и представителността ни. Когато сме събрани всички, тогава и големите инвеститори ще дойдат да слушат, защото ще знаят, че най-добрите от целия регион са тук, на едно място, събрани заедно.

